

Souhrnná teritoriální informace:

Itálie

Zastupitelský úřad 16. 5. 2023 15:30

Itálie je parlamentní republika. Hlavou italského státu je prezident, který jmenuje předsedu vlády. Parlament se skládá ze 2 komor: poslanecké sněmovny a senátu. Země se administrativně člení na 20 regionů. 5 z nich má zvláštní autonomní status, díky němuž mohou tyto regiony přijímat legislativu upravující některé místní záležitosti. Itálie je 8. největší ekonomikou světa a 3. nejsilnější ekonomikou Eurozóny. Je 10. největším světovým exportérem a 7. největším světovým dovozcem. Terciární sektor generuje 69 % HDP a zaměstnává 70 % osob. Průmysl se podílí na HDP z 29 % a na zaměstnanosti z 25 %. Turismus tvoří 12 % HDP. Itálie je osmým největším vývozcem a třináctým největším dovozcem světa. Přes několik nepřehlédnutelně globálních firem, hrají ve zdejších hospodářství klíčovou roli malé a střední firmy a řada z nich patří ke špičkám ve svém oboru. Itálie se řadí ke špičce ve strojírenském a farmaceutickém průmyslu, automobilovém a zemědělsko-potravinářském průmyslu, nábytkářství a robotice. Patří k předním tvůrcům designu a luxusních výrobků. Podle indexu lidského rozvoje je v Itálii vysoká životní úroveň a v žebříčku hodnotícím kvalitu života se řadí na 8. místo světa. Reálná mzda však za období 2010 – 2020 klesla o 8,3% a 1,5 mil. zaměstnanců se pohybuje na hranici chudoby. Značka a „Made in Italy“ patří mezi velmi oblíbené. Itálie je zakládajícím členem EU, Eurozóny, OECD, G20, jehož předsednictví se Itálie poprvé ujala v prvním pololetí 2021. Itálie vlastní třetí největší zásobu zlata na světě a je čtvrtým největším přispěvatelem do rozpočtu EU. Itálie je šestým nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR. ČR je pro italský vývoz na 16. a pro dovoz 14. místě. Objem bilaterálního obchodu setrvale roste a za rok 2022 dosáhl rekordního objemu téměř 18 mld. euro. Italský trh je vysoce konkurenční a přesycený. Navíc zde značné rozdíly mezi regiony, zvláště mezi severem a jihem, což je třeba zohlednit při vstupu na italský trh. Šanci na úspěch mají výrobky s vysokou přidanou hodnotou nebo s výjimečnými technickými parametry. Pro začátek je strategické využít služeb obchodních zástupců, kteří jsou znalí místních trhů a jsou napojeni na odběratele. Na obou stranách obchodní výměny jsou nejvýraznějším prvkem dopravní prostředky a automobilový průmysl. Z ČR vedle automobilů a motorových vozidel jako traktory, autobusy a jejich součásti a příslušenství, reaktory a kotle, stroje automatizovaného zpracování dat, tabákové výrobky, výrobky ze železa a oceli, plasty, optické přístroje, sklo, papír a papírenské výrobky a potravinářské výrobky. Mezi perspektivní obory dlouhodobě patří dopravní průmysl a především železniční, vzhledem k již běžícím a plánovaným tendrům na nákup tramvají, vodohospodářský sektor, kam se chystá italská vláda investovat na restrukturalizaci vodovodních sítí, obranný a bezpečnostní průmysl a smart technologie. Během roku 2022 dosáhla italská ekonomika růstu 3,7 %, ale zároveň byl zaznamenán pokles soukromé spotřeby v důsledku přetrvávající inflace. Během roku 2022 došlo ke snížení reálných mezd. Růst nominálních důchodů činil 6,3 %, inflace činila 8,7 %. Domácnosti kompenzovaly pokles kupní síly úsporami a spoření domácností kleslo v posledním čtvrtletí roku 2022 na 5,3 %, což je výrazně nižší hodnota než průměr za desetiletí 2010–2019 (8,2 %).

Základní údaje	
Hlavní město	Řím
Počet obyvatel	58,6 milionu
Jazyk	italština
Náboženství	katolické
Státní zřízení	parlamentní republika
Hlava státu	Sergio Mattarella
Hlava vlády	Giorgia Meloni
Název měny	euro
Cestování	
Časový posun	ne
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	PhDr. Jan Kohout
Ekonomický úsek	Ing. Marcel Sauer
Konzulární úsek	Mgr. Adéla Verner Sýkorová
CzechTrade	Mgr. Marek Atanasčev
Czechinvest	ne
Ekonomika	2022
Nominální HDP (mld. USD)	2 022,00
Hospodářský růst (%)	3,92
Inflace (%)	8,74
Nezaměstnanost (%)	8,09

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Hlavou republiky je prezident, který je volen nepřímo na zasedání obou parlamentních komor, a to na dobu sedmi let. Výkonnou moc má vláda neboli Rada ministrů v čele s premiérem. Italský parlament je dvoukomorový a volený na pět let. Tvoří ho Sněmovna poslanců, která má 400 členů a Senát. Ten má 200 volených senátorů, 5 doživotních, které jmenuje prezident, a 1 ze zákona (bývalý prezident republiky). Italským prezidentem je od února 2015 Sergio Mattarella. Předsedou vlády je od října 2022 Giorgia Meloni. Itálie vznikla v r. 1861 vyhlášením italského království. Prvním králem se stal Viktor Emanuel II. Během první světové války se Itálie připojila ke státním Trojdohody (Francie a Británie), ač před válkou patřila k Trojspolku (Německo a Rakousko-Uhersko). Na konci války získala Trento a Terst. Vzvednutí nacionalistů vedlo v roce 1922 k nástupu fašistické diktatury Benita Mussoliniho a účasti ve druhé světové válce na straně Osy. Po porážce italských fašistů, obsazení země Německem a osvobození zrušila Itálie v návaznosti na referendum v roce 1946 monarchii a stala se demokracií. Během padesátých a šedesátých let dvacátého století zažila země silné období hospodářského a kulturního růstu. Stala se zakládajícím členem NATO, EU a skupiny G6 (dnes G20).

Personální složení italské vlády:

Předsedkyně vlády – Giorgia Meloni, předsedkyně FdI

Místopředseda vlády a ministr dopravy a infrastruktury – Matteo Salvini (Liga)

Místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce – Antonio Tajani, (FI)

Ministr ekonomiky a financí – Giancarlo Giorgetti, (Liga)

Ministr vnitra – Matteo Piantedosi, (odborník)

Ministr spravedlnosti – Carlo Nordio, (FdI)

Ministr obrany – Guido Crosetto, (FdI)

Ministr podnikání a Made in Italy – Adolfo Urso, (FdI)

Ministr zemědělství, potravinové soběstačnosti a lesů – Francesco Lollobrigida, (FdI)

Ministr životního prostředí a energetické bezpečnosti – Gilberto Pichetto Fratin, (FI)

Ministryně práce a sociálních věcí – Marina Elvira Calderone, (odborník)

Ministr vzdělávání a zásluhovosti – Giuseppe Valditara, (Liga)

Ministryně pro univerzitní školství a výzkum – Anna Maria Bernini, (FI)

Ministr kultury – Gennaro Sangiuliano, (odborník)

Ministr zdravotnictví – Orazio Schillaci, (odborník)

Ministryně pro cestovní ruch – Daniela Garnero Santaché, (FdI)

Bez portfeje:

Státní tajemník Úřadu vlády – Alfredo Mantovano, (FdI)

Ministr pro veřejnou správu – Paolo Zangrillo, (FI)

Ministr pro regionální záležitosti a autonomie – Roberto Calderoli, (Liga)

Ministr pro civilní obranu a mořskou politiku – Sebastiano Musumeci, (FdI)

Ministr sportu a mládeže – Andrea Abodi, (FdI)

Ministr pro vztahy s Parlamentem – Luca Ciriani, (FdI)

Ministr pro evropské záležitosti, Jih, politiku teritoriální koheze a PNRR – Raffaele Fitto, (FdI)

Ministryně pro rodinu, porodnost a rovné příležitosti – Eugenia Maria Roccella, (FdI)

Ministryně pro záležitosti hendikepovaných – Alessandra Locatelli, (Liga),

Ministryně pro institucionální reformy a zjednodušení právního rámce – Maria Elisabetta Alberti Casellati, (FI)

Zdroj: <http://www.governo.it/i-ministeri-0>

1.2 Zahraniční politika země

Itálie patří mezi nejvýraznější země západní Evropy, je zakládající členskou zemí EU i NATO, je členem mezinárodních neformálních sdružení spojujících nejvyspělejší světové ekonomiky (G7, G20) a patří do velké části mezinárodních organizací (OSN, OECD, OBSE, WTO, Rada Evropy, SEI ad.). Tři významné mezinárodní organizace patřící pod OSN – konkrétně FAO, WFP a IFAD – v Římě mají sídlo. Vliv v zahraničně-politických tématech Itálii zajišťuje mj. členství v alianční Kvintě (US, UK, FR, DE, IT) či Kontaktní skupině (US, UK, FR, DE, IT a RU). Dlouhodobou prioritou italské zahraniční politiky je oblast Středomoří, resp. tzv. „Rozšířeného Středomoří, na jehož stabilitě a prosperitě do velké části závisí. Itálie je proto aktivní vůči Libyi, podporuje její demokratický vývoj, ale i hospodářské oživení, na němž hodlá participovat. Další zahraničně-politickou prioritou je pro Itálii oblast Sahelu, která je pro bezpečnost oblasti Středomoří zásadní a region Afrického rohu, zejm. Etiopie a Eritrea. Klíčovou zahraničně-politickou otázkou v evropském kontextu je pro Itálii dlouhodobě oblast západního Balkánu (mj. Albánie) a proces rozšíření EU o země regionu. Kabinet pod vedením Giorgie Meloni (u moci od 59jna 2022) jako základ italské zahraniční politiky definoval italské členství v EU a NATO. Ruská agrese proti Ukrajině zahájená v únoru 2022 pochopitelně výrazně definovala i italskou zahraniční a bezpečnostní politiku. Itálie se jednoznačně vyjadřuje proti ruské invazi na UA, připojuje se k veškerým krokům podpůrným pro UA a namířeným proti RU. Kyjevu posílá Itálie od počátku března 2022 vojenskou techniku, včetně těžkých zbraní, aktivní je v humanitární pomoci i přijímání uprchlíků z Ukrajiny. Italští vládní představitelé se jednoznačně vyjadřují ve prospěch Ukrajiny, Itálie se podporuje sankce proti Rusku. Itálie je aktivní v zahraničních vojenských misích – pod hlavičkou OSN, NATO i EU ad. Je přítomna na Blízkém východě, v Afghánistánu i Iráku, oblasti Sahelu i na západním Balkáně a jinde. Přímo v Římě má ústředí unijní vojenská mise EUNAVFOR Med Irini zaměřená na kontrolu dodržování zbraňového embarga vůči Libyi i mise MFO (Multinational Force and Observers) dohlížející na implementaci mírové dohody mezi IL a EG. České zájmy v Itálii zastupuje Velvyslanectví ČR v Římě, Generální konzulát v Miláně a sedm Honorárních konzulátů ČR v zemi. Itálie disponuje svým zastupitelským úřadem v Praze a Honorárním konzulátem v Brně.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel ke dni 1. 1. 2023 činil 58 851 mil. lidí a za rok 2022 se snížil o 179 tis. (-3 %) Itálie je podle počtu obyvatel (po Německu a Francii) třetí nejlidnatější zemí EU a 23. zemí na světě. Hustota obyvatel je 197 na 1 km² (k 1. 1. 2021), nejlidnatější oblastí Itálie je region Lombardie (16,5 %), která má téměř dvojnásobný počet obyvatel než Lazio (9,7 %), které ji v žebříčku následuje. Na posledním místě se nachází Údolí Aosta, kde žije 0,2 % obyvatel. Podíl ekonomicky činného obyvatelstva (15 až 64 let) činí 22 882 mil., tj. 58 % obyvatel. Itálie se řadí k zemím s nejvyšší průměrnou délkou života (muži 80,5 let a ženy 84,8 let) na světě. Růst populace stagnoval v období 1981 – 2001. V první dekádě 21. století došlo k růstu především v důsledku přistěhovalectví a následoval klesající trend. Z demografického hlediska je Itálie jednou ze zemí s nejnižší porodností na světě; v roce 2022 činil průměrný počet porodů na jednu ženu 1,24. Podíl mužů v Itálii činil 48,7 %, podíl žen 51,3 %. Počet cizinců k 1.1. 2023 činí 5,5 mil., což představuje 8,6 %. Národnostní složení: 91,1 % občanů Itálie se hlásí k italské národnosti; další jazykové a etnické skupiny: německá (Alto Adige), slovinská (Friuli – Venezia Giulia), francouzská (Valle d' Aosta), rómská, sintska, africké, asijské. Náboženské složení: 97 % obyvatelstva deklaruje katolické vyznání, 1,5 % se hlásí k valdenské evangelické církvi, ostatní jsou především muslimové a příslušníci dalších vyznání (z velké části díky vysokému počtu cizinců – migrantů přicházejících v minulých letech do Itálie).

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Dne 28. dubna 2023 schválil italský parlament Ekonomický a finanční dokument (DEF) pro rok 2023. Jedná se hlavní nástroj ekonomického a finančního plánování vlády obsahující aktualizovaná makroekonomická data a přehled veřejných financí. Dokument zdůrazňuje potřebu zachovat "plnou udržitelnost" veřejných financí a uznává potřebu neutrální fiskální politiky ve střednědobém horizontu. Pro rok 2023 očekává růst HDP o 0,9 %, tedy mírně vyšší, než se očekávalo. Poměr dluhu k HDP se má snížit na 142,1%. Dokument vymezuje hlavní cíle hospodářské a rozpočtové politiky vlády ve střednědobém horizontu. Mezi ně patří postupné opuštění některých mimořádných opatření fiskální politiky zavedených v posledních třech letech a stanovení nových opatření na podporu nejzranitelnějších skupin obyvatelstva a oživení ekonomiky. Postupné, ale trvalé snižování deficitu a dluhu veřejné správy v poměru k HDP. Vláda potvrzuje cíle čistého dluhu v poměru k HDP, které již byly deklarovány v listopadu 2022 a to 4,5 % v letošním roce, 3,7 % v roce 2024 a 3,0 % v roce 2025. Cíl pro rok 2026 je stanoven na 2,5 %. U spotřebitelských cen počítá DEF na rok 2023 se zmírněním inflace na 5,9 % v roce 2023 a 2,8 % v roce 2024. Míra nezaměstnanosti by měla klesnout na 7,7 % v roce 2023 a 7,5 % v roce 2024. Itálie je 7. největším světovým exportérem a 10. největším světovým dovozcem. Sektor služeb generuje 74 % HDP a zaměstnává 70 % osob. Průmysl se podílí na HDP z 24 % a na zaměstnanosti z 25 %. Turismus tvoří 12 % HDP. Export za rok 2022 dosáhl rekordního objemu 624 mld. EUR, nicméně obchodní bilance zůstává negativní (-30 mld. EUR). Vývozu dominují léky a farmaceutické výrobky, strojírenské výroby, ropné a chemické produkty, automobily a náhradní díly a příslušenství. Itálie se podílí na celosvětovém vývozu i dovozu stejným poměrem ve výši 2,7 %.

Ukazatel	2020	2021	2022	2023	2024
Růst HDP (%)	-9,10	6,72	3,92	0,90	1,20
HDP/obyv. (USD/PPP)	43 051,25	46 401,84	51 580,00	53 980,00	55 730,00
Inflace (%)	-0,16	1,95	8,74	5,90	2,40
Nezaměstnanost (%)	9,30	9,52	8,09	8,30	8,20
Export zboží (mld. USD)	499,79	615,64	764,60	792,00	822,70
Import zboží (mld. USD)	426,87	567,42	806,20	825,00	850,70
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	78,59	63,89	-13,80	-5,00	0,50
Průmyslová produkce (% změna)	-10,99	11,65	0,52	-5,00	1,80
Populace (mil.)	59,50	59,24	59,04	58,87	58,70
Konkurenceschopnost	44/63	41/64	41/63	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Během roku 2022 dosáhla italská ekonomika růstu 3,7 %, ale zároveň byl zaznamenán pokles soukromé spotřeby v důsledku přetrvávající inflace. Během roku 2022 došlo ke snížení reálných mezd. Růst nominálních důchodů činil 6,3 %, inflace činila 8,7 %. Domácnosti kompenzovaly pokles kupní síly úsporami a spoření domácností kleslo v posledním čtvrtletí roku 2022 na 5,3 %, což je výrazně nižší hodnota než průměr za desetiletí 2010–2019 (8,2 %). V trendovém scénáři se při nezměněné legislativě předpokládá reálný růst HDP o 0,9 % v roce 2023 - což je údaj revidovaný směrem nahoru ve srovnání s rozpočtovým dokumentem z listopadu 2022, v němž byl růst v roce 2023 stanoven na 0,6 % - a dále na 1,4 % v roce 2024, 1,3 % v roce 2025 a 1,1 % v roce 2026. V důsledku nových fiskálních opatření pro roky 2023 a 2024 se pak v programovém scénáři předpokládá růst HDP o 1,0 % v letošním roce a o 1,5 % v roce 2024.

Vláda rozhodla o zachování deficitu z roku 2022 4,5 % HDP (oproti plánovanému snížení na 4,35 % HDP). Částku 3 mld. euro využije vláda ke snížení daňového klínu pro osoby s nízkými a středními příjmy pro období do konce roku 2023. Opatření má podpořit kupní sílu domácností. Další 4 miliardy euro budou určeny na snížení daní v roce 2024. Zachování cíle 3,7 % HDP vytvoří rozpočtový prostor ve výši přibližně 0,2 % HDP, který bude přidělen do fondu pro snížení daní počínaje rokem 2024 a k pokračování ve snižování daňové zátěže v letech 2025-2026. Cíl pro r. 2025 je snížení deficitu na 3 % a na 2,5 % v r. 2026. V roce 2022 činil poměr dluhu k HDP 144,4 %, což je o 1,3 % méně, než předpokládal rozpočtový dokument z listopadu loňského roku. Dluh bude dále klesat v roce 2023 na 142,1 %, v roce 2024 na 141,4 % a nakonec v roce 2026 na 140,4 %.

Veřejné finance	2022
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-4,50
Veřejný dluh (% HDP)	144,40
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-13,20
Daně	2023 (%)
PO	24
FO	23-43
DPH	22

2.3 Bankovní systém

Italské bankovníctví prošlo konsolidací a slučováním bank za účasti zahraničních investorů, kteří přispěli k navýšení kapitálu a k zavádění nových technologií a produktů. Itálie je ve světě přítomna více než 80 bankovními subjekty a v Itálii má zastoupení přes 40 zahraničních bank. Specifikem italského bankovního sektoru zůstává nižší podíl velkých bank na trhu a existence mnoha menších bankovních ústavů. Dohled v oblasti úvěrů a spoření vykonává Ministerský výbor pro úvěry a úspory CICR, který spadá pod Ministerstvo financí Italské republiky. Guvernérem Italské banky je od r. 2011 Ignazio Visco. Banka vykonává dohled nad bankovními instituty a finančními zprostředkovateli, dohlíží na finanční trhy – zejména mezibankovní a dále na trh se státními dluhopisy, pomáhá s dozorem nad platebním systémem, zastupuje Itálii v ECB, MMF a Světové bance, plní funkci poradního orgánu italské vlády pro úvěrové otázky a peněžně-finanční problematiku. Jejimi akcionáři jsou: italské banky, pojišťovny a státní instituce. Banka poskytuje bankovní služby veřejné správě (zejména z titulu správy státní pokladny). Italská banka, stejně jako ostatní národní centrální banky, drží podíl na základním kapitálu ECB. Kapitálový dohled nad trhy cenných papírů s cílem zajištění ochrany investorů, efektivitu a transparentnost tržů vykonává Národní komise pro společnost a burzu CONSOB (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa).

Nejsilnější italské banky: Intesa San Paolo, UniCredit. Fineco Bank, Mediobanca. Banca Mediolanum.

2.4 Daňový systém

Italský daňový systém je progresivní. Výběrem daní jsou pověřeny finanční úřady (Agenzia d'Entrate), které také vydávají rezidentům, fyzickým i právnickým osobám daňové identifikační číslo "Codice fiscale". Plátcům DPH přiděluje zvláštní daňové identifikační číslo pro DPH neboli "Partita IVA" (IVA – Imposta sul valore aggiunto). Jednání se zahraničními společnostmi má v kompetenci finanční úřad ve městě Pescara. Na stránkách Italského finančního úřadu jsou k dispozici instrukce pro cizince v anglickém jazyce.

Přehled základních daní

Daň z příjmů fyzických osob (IRPEF – Imposta sul reddito delle persone fisiche) – řídí se jednotnou italskou daňovou úpravou TIUR (Testo Unico delle Imposte sui Redditi). Dani z příjmu podléhají fyzické osoby, rezidenti i nerezidenti. Rezidenti zdaňují své celosvětové příjmy, nerezidenti pouze příjmy dosažené v Itálii. Zdanitelný příjem je daněn progresivní sazbou v rozmezí 23 % až 43 %.

Daň z příjmů právnických osob (IRES – Imposta sul reddito delle società) – řídí se normami TIUR. Společnosti se sídlem v Itálii podléhají dani z příjmů právnických osob získaných v Itálii i v zahraničí. Společnosti bez sídla v Itálii podléhají dani z příjmů získaných na území Itálie. Zdanitelný příjem podléhá sazbě 24 %.

Daň z přidané hodnoty (IVA – Imposta sul valore aggiunto) Italská pravidla výpočtu a výběru daně z přidané hodnoty vycházejí z příslušných směrnic EU. Daň hradí obvykle konečný spotřebitel. Plátců DPH si mohou ze svého účtu DPH odečíst daně, které zaplatili. DPH nakonec zatíží konečného spotřebitele ve formě procentní přírůžky ke konečné ceně zboží či služeb. Základní sazba DPH činí od října 2013 22 % (snížené sazby na vybrané druhy služeb a zboží jsou 10 a 4 %). Sazba DPH pro účty za spotřebu v prvním čtvrtletí roku 2023 se u dálkového vytápění se sníží z 22 % na 5 %. U pelet z 22 % na 10 % za celý rok 2023.

Územní obchodní daň (IRAP – Imposta regionale sulle attività produttive) – místní daň z hodnoty produkce vytvořené v příslušném regionu za určité období. Příjmy z této daně jdou do rozpočtů jednotlivých regionů.

OSVČ mohou uplatnit rovnou 15% daň do ročního příjmu 85 000 EUR. Do 100 000 euro ročně se zavádí přírůstková paušální daň ve výši 15 % z rozdílu mezi přírůstkem a nejvyšším příjmem za poslední tři roky.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

V roce 2022 dosáhl bilaterální obchod rekordní hodnoty 17,7 mld. EUR (+18,2 % oproti roku 2021). Italský export do ČR zaznamenal meziroční nárůst o 15 % na 6,4 mld. EUR. Český export do Itálie vzrostl o 27 % na 6,9 mld. EUR. Obchod zůstává převážně průmyslového charakteru, údaje jsou v souladu s obecným trendem v ČR, český export vyjádřený v korunách vzrostl v r. 2022 o zhruba 13 %, zatímco dovoz vzrostl téměř o pětinu vlivem energetiky. Bilance je tedy schodková.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z ČR (mld. CZK)	170,17	174,30	171,70	190,44	230,36
Export do ČR (mld. CZK)	167,50	168,90	160,10	194,45	210,94
Saldo s ČR (mld. CZK)	-2,66	-5,35	-10,48	4,01	-19,42

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	33 444,53	15,00
784	Díly a příslušenství vozidel motorových	8 774,20	4,00
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	7 309,72	3,00
764	Zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	7 278,39	3,00
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	7 032,59	3,00

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
784	Díly a příslušenství vozidel motorových	9 209,35	4,37
676	Tyče, pruty, úhelníky, profily ap. železné, ocelové	8 160,74	3,87
542	Léčiva (vč. léčiv veterinárních)	6 858,03	3,25
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	5 261,72	2,49
679	Roury, trubky, profily duté, fitinky železné, ocelové	5 204,90	2,47

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Nárůst exportu do EU činil +19,7 % a dovozu +22,8 %.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z EU (mil. EUR)	239 282,70	245 447,20	224 792,80	274 601,80	328 918,50
Export do EU (mil. EUR)	426 045,70	424 236,20	373 428,30	480 437,40	333 989,00
Saldo s EU (mil. EUR)	171,10	-3 776,70	-6 906,10	-2 385,30	5 070,40

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Nárůst exportu mimo EU činil +20,2 %, dovozu výrazněji +54,4 %.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	226 042,70	234 904,90	211 925,00	246 456,70	N/A
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	188 300,20	162 084,60	144 950,30	N/A	N/A
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-39 517,60	-49 530,20	-55 078,50	N/A	N/A

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Itálie je v současné době jednou z 20 zemí světa s největším objemem zahraničního kapitálu. Přímé zahraniční investice se v Itálii zdvojnásobily. V roce 2022 dosáhly 35,4 mil. EUR oproti 17,7 mil. EUR v r. 2021. Za 5 let bylo investováno v Itálii celkem 92,5 mil. EUR. Portfolio přímých investic je rozděleno mezi kulturní (44,9 %), sociální (40,6 %), environmentální (13,2 %) a vědeckovýzkumný sektor (1,3 %). Hlavními investory jsou Spojené státy, Francie a Německo. Jako nejatraktivnější oblast se potvrdil severozápad, následovaný střední Itálií (24 %). Mezi kritické body patří nejistota v oblasti regulace a nadměrná byrokratická zátěž pro podnikání. Snížení daní a nákladů a podpora malých a středních podniků jsou oblasti, kde je prostor ke zlepšení.

Největší investicí ČR v Itálii je akvizice sedmi tepelných elektráren společnosti Energetický a průmyslový holding (EPH) od E.ON z ledna 2015. Společnost své portfolio doplnila v r. 2017 o akvizici 2 tepelných elektráren na biomasu a elektrárny Fusine. Česká zbrojařská firma Czechoslovak Group (CSG) koupila v listopadu 2022 70 % podíl v italské firmě Fiocchi, která patří mezi největší světové výrobce malorážové munice. Firma Sazka Group vlastní 32,5 % v italské loterii Lotto. Akvizici 300 italských lékáren s 1 500 zaměstnanci a obratem za 500 mil.Eur uskutečnili 4 investoři, mezi nimiž figuruje rovněž česká skupina Dr. Max. CPI Property Radovana Vítka investuje ve spolupráci s italskými realitními kanceláři především v Římě a na jihu země. Investuje rovněž v oblasti cestovního ruchu a vlastní hotelový areál Relais del Cardinale v Brindisi.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Itálie je členem Evropské unie od 1. ledna 1952, je členem Schengenu a Eurozóny. Společně s dalšími členskými zeměmi EU tedy Itálie vytváří jeden měnový a celní prostor. Itálie se podílí v rámci EU na preferenčních dohodách usnadňujících vzájemný obchod. Itálie se stala prvním členem skupiny G7, která se připojila k čínské globální infrastrukturní iniciativě nové Hedvábné stezky. Italská vláda podepsala v r. 2019 s Čínou Memorandum o porozumění.

Smlouvy s ČR

Základním smluvním dokumentem upravujícím, kromě jiného, podmínky pro rozvoj hospodářských a obchodních vztahů, je Smlouva o přistoupení ČR k EU, jejíž ratifikační listiny ze strany ČR byly uloženy u vlády Italské republiky dne 3.11. 2003.

Základní smlouvy a dohody v hospodářské oblasti: Dohoda mezi vládou ČR a vládou Itálie o rozvoji hospodářské spolupráce ze dne 4.11.1997, která po proběhnutí ratifikace z italské strany vstoupila v platnost k 8.2.2001 Dohoda o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu a zabránění daňovému úniku z 5.května 1981 Smlouva o přátelských vztazích a spolupráci ze dne 23. ledna 1996, v platnost vstoupila dne 21.3.1998 K 31.12.2008 byla po dohodě smluvních stran ukončena platnost Dohody o podpoře a ochraně investic mezi ČR a IR ze dne 22.1.1996, která platila od 1.11.1997

Dále platí tyto dohody:

Dohoda o mezinárodní silniční dopravě, Dohoda o vypořádání otevřených finančních a majetkových otázek,, Dohoda o spolupráci na veterinárním úseku, Dohoda o spolupráci v oblasti vědy a techniky, Dohoda o letecké dopravě, Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti malých a středních podniků, Memorandum o porozumění a spolupráci mezi Ministerstvem dopravy ČR a Ministerstvem infrastruktur a dopravy IR, Kulturní dohoda mezi ČR a Itálií, o které se začalo jednat už v roce 2000, byla podepsána 8.2.2011 v Praze. Na české straně byl schvalovací proces ukončen podpisem dohody ministrem zahraničí a v Itálii prošla ratifikačním řízením a vstoupila v platnost dne 1.3.2017.

3.4 Rozvojová spolupráce

Gestory italské rozvojové spolupráce jsou Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce Itálie (spravuje cca 1/3 finančních prostředků určených na rozvojovou pomoc), Ministerstvo hospodářství a financí Itálie (spravuje zbylé 2/3), které jsou určeny jako kapitálové vklady do bank a rozvojových fondů, na restrukturalizace či prominutí dluhů a na příspěvky do fondů EU. Kromě těchto ministerstev se na rozvojové pomoci účastní v omezené míře další ministerstva, regiony a úřady místní samosprávy. Italská agentura pro rozvojovou spolupráci (AICS) zajišťuje technicko-provozní část italského systému rozvojové spolupráce. AICS, která má právní subjektivitu podle veřejného práva a podléhá pravomoci a dohledu MZV, provádí řízení a kontrolu iniciativ rozvojové spolupráce a asistenční a technickou podporu ústřední a místní veřejné správy v projektech rozvojové spolupráce.

Mezi priority italské rozvojové spolupráce z hlediska sektorů patří: posilování dobrého vládnutí, zemědělství a potravinová bezpečnost, školství, zdravotnictví a rozvoj soukromého podnikání. K těmto prioritám v poslední době přibýly projekty prevence migrace. Ve srovnání zemí OECD Itálie nepatří k největším poskytovatelům prostředků na rozvojovou spolupráci a je opakovaně vyzývána, aby podíl rozvojových prostředků zvýšila. V r. 2022 vyčlenila na rozvojovou spolupráci 6,5 mld. USD (v r. 2021 6 mld. USD), což činí 0,32 % HND Itálie.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Infrastruktura a doprava

Přístavy, letiště a železnice budou sektorem, který v příštích pěti letech poroste nejvíce (+3,8 % v průměru za rok). Pro firmy z ČR je perspektivní zejména železniční průmysl. Římská radnice vypsalala tendr v hodnotě téměř 458 miliónů euro na dodávku 121 tramvají. Italská radnice bude také investovat do investic potřebných pro Jubilejní rok 2025. Jedná se o 87 projektů na přestavbu a zefektivnění dopravní infrastruktury a městské mobility. Významné tendry na infrastrukturu a nákup tramvají připravují další velká italská města. Italské železnice plánují tendry za 6,8 miliard euro v roce 2023 a 3,5 miliard euro v příštím roce 2024.

► Obranný a bezpečnostní sektor

Obranný průmysl patří k předním průmyslovým odvětvím Itálie. Země je jedenáctým nejvýznamnějším výrobcem zbraní na světě. Itálie je jedním z významných hráčů evropského obranného průmyslu a silným podporovatelem konsolidace evropské politiky vyzbrojování. Itálie, jako druhá země EU s největší průmyslovou výrobou obsazuje horní příčky i v obranném průmyslu, který je významnou součástí italského hospodářství a italského exportu. Vyniká v zapojení do evropských struktur a sdílených projektech, což otevírá možnosti pro širší spolupráci i s ČR.

► ICT, elektronika, kyberbezpečnost

Sektor ICT poroste v Itálii v r. 2023 o 5 %. Italský ICT trh těží z investic do strukturovaných a rozsáhlých projektů. Více než 46 % tvoří velké společnosti (nad 250 zaměstnanců). IT výdaje na vývoj, integraci a správu systémů a aplikací vzrostly v r. 2022 o 6,2 % v celkové výši 12,1 mld. euro. Perspektivním oborem je kybernetická bezpečnost, italský trh vzrostl v r. 2022 o 13,3 %, celkem bylo investováno 1,55 miliardy euro. Vzhledem k poměru mezi výdaji a HDP (0,08 %) zůstává však Itálie na posledním místě mezi zeměmi G7. Podle analýzy 60 % velkých společností plánuje navýšení svého rozpočtu na aktivity v oblasti kybernetické bezpečnosti.

► Voda a životní prostředí

Vodohospodářský sektor v Itálii generuje ročně obrat 21,4 mld. euro, ale disponuje zastaralou a omezenou infrastrukturou. Příležitosti pro české firmy vyrábějící a dodávající výrobky, služby a technologie v oboru vodohospodářství na italském trhu (úprava pitné vody, zpracování odpadních vod, výstavba související infrastruktury, zpracování ekologických zátěží a škod).

► Zdravotnictví a farmacie

Farmaceutický průmysl vygeneroval v r. 2022 49 mld. euro s rostoucí přidanou hodnotou. Investováno bylo 3,2 mld. euro, na klinické studie šlo 700 mil. Přímá přidaná hodnota představuje 2 % HDP. Jedná se strategické sektory, jako jsou výroba léků včetně vakcín a moderních terapií, aktivní složky a meziprodukty, lékařské přístroje a diagnostiku, biotechnologie, nanotechnologie, digitální terapie, bioinformatiku a další zdravotnické zboží a technologie. Cílem je posílit národní a evropskou strategickou autonomii. Příležitosti lze nalézt v oblasti výroby a spolupráce či subdodávkách účinných látek.

► Automobilový průmysl

Dodavatelský řetězec pro automobilový průmysl generuje v Itálii obrat přes 90 mld. euro, což odpovídá 9,3 % výrobního obratu v Itálii a 5,2 % HDP. Stát i firmy investují do elektromobility a elektrifikace aut. Stát vyčlenil 23,78 mld. euro (z toho 3,6 mld. euro z Plánu obnovy) na přebudování současné distribuční sítě pohonných hmot v rámci přechodu na elektromobilitu. Příležitosti lze nalézt ve výrobě, budování infrastruktury či softwaru pro nabíječky.

► Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání

Zákon o rozpočtu na rok 2023 počítá s výdaji na veřejný výzkum ve výši 0,7 % HDP. Celkem výdaje na výzkum a inovace včetně programů mise „Univerzitní vzdělávání a postgraduální příprava“ a dalších akcí zahrnujících výdaje na výzkum na rok 2023 činí 16,3 mld. euro a počítá se s částkou 16,5 mld. euro pro r. 2024 a 16,6 mld. euro pro r. 2025.

Od roku 2023 je v Itálii k dispozici daňový kredit na výzkum a vývoj, technologické inovace, design a estetické pojetí, podporovaný Ministerstvem podnikání a Made in Italy a zaměřený na všechny společnosti sídlící na území státu, včetně stálých provozoven nerezidentských subjektů, bez ohledu na právní povahu, ekonomický sektor. Cílem je podpora konkurenceschopnosti podniků stimulací investic ve výzkumu a vývoji, technologické inovace, také v kontextu 4.0 a oběhové ekonomiky, designu a estetického pojetí.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Prvotním prostředkem komunikace je telefon, kterému se dává přednost před dopisy či emaily, na které často přichází odpověď s výrazným zpožděním. Preferuje se osobní jednání, ale v důsledku pandemie se rovněž staly součástí jednání videokonference. První kontakt je formální a nezbytná je komunikace v italštině. Dobrý vzhled, dobrý dojem a zdvořilé vystupování jsou klíčové. Zatímco sever je formálnější a kulturně se více blíží střední Evropě, jih je emocionálnější a osobnější. Italové mluví a jednají rychle, ale čas je poměrně flexibilní veličinou.

4.2 Oslovení

Italové jsou přátelští a hovorní, ale při navazování nového obchodního vztahu je očekáván formální přístup a oslovení příjmením, případně titulem. Jednání může postupně přejít do osobní roviny, ale je třeba, aby k tomu byl jednající vyzván. Je vhodné začít hovor obecnými tématy a nepřicházet hned k věci. Navázání trvalejších vazeb předpokládá respekt vůči pozici partnera a vytvoření důvěry. Je třeba být flexibilní, například v otázkách dochvilnosti místních partnerů. U zahraničního partnera je dochvilnost považována za součást jeho profesionality, stejně jako vhodné oblečení. Jednávání mohou být časově náročná a zpočátku může být důležitější vytvořit vazby, než dojednat konkrétní podmínky. Je preferováno osobní jednání, ale pandemie učinila s online schůzek rovněž akceptovatelnou formu. Při prvním kontaktu doporučujeme nejdříve zavolat a teprve poté zaslat email a jeho přijetí pak případně po čase telefonicky ověřit. Italové upřednostňují osobní jednání a je třeba počítat s tím, že anglicky mnoho lidí nehovoří. Potencionálního partnera si předem dobře ověřte, což je možné za úplaty prostřednictvím italského obchodního rejstříku firem.

Českým podnikatelům je v Itálii k dispozici ekonomický úsek Velvyslanectví ČR, který organizuje a koordinuje programy na podporu ekonomických aktivit ČR v Itálii v rámci projektů ekonomické diplomacie a napomáhá při navazování obchodních vztahů mezi Itálií a ČR. Asistenční služby podnikatelům poskytuje rovněž zahraniční kancelář Agentury na podporu exportu CzechTrade v Miláně. Poskytuje konzultace v oblasti podnikání, založení firmy, případně provádějí marketingový průzkum trhu, dále mohou vyhledat vhodné obchodní partnery a případně ověřit jejich zájem o nabízený produkt. CzechTrade se také zaměřuje na ekonomickou prezentaci se státní podporou na vybraných výstavních akcích. MZV ČR provozuje Klientské centrum pro export a připravuje katalog exportních služeb, které poskytuje českým společnostem ve všech teritoriích působnosti českých zastupitelských úřadů. Jednotlivé české společnosti se tak mohou obracet na velvyslanectví s dotazy týkajícími se například vstupní exportní konzultace a přípravy jednání v dané zemi, vyhodnocení aktuální ekonomické situace v daném teritoriu, pomoci při zprostředkování kontaktů, získání informací od místních státních či regionálních úřadů a institucí a asistence při jednání s nimi.

4.3 Obchodní schůzka

Obchodní schůzky jsou nezbytnou součástí rozvíjení kontaktů a dochvilnost je od cizinců automaticky očekávána. Na druhou stranu je třeba počítat s tím, že místní partneři často dochvilní nejsou. Italové preferují jednání s vedením společnosti. Proces vyjednávání může být zdlouhavý a ne zcela systematický, preferovaným jazykem je italština. Formální oslovení a vystupování je pro začátek jednání důležité, stejně tak formální oblečení. K neformálnímu jednání by měl přejít první místní partner. Přes vůli dlouze jednat a dohadovat se existuje ochota ke kompromisu. Při obchodním jednání se vyplácí nechat italské zákazníky zpočátku vést rozhovor, protože přílišná přímočarost obchodního rozhovoru může působit stroze a úsečně. To neodpovídá italské kultuře, kde se po vytvoření ovzduší důvěry preferuje otevřenost a uvolněnost. Itálie vždy udává módní trendy a italští obchodníci se tím řídí. Na první pohled je rozeznáte podle kvalitních a dokonale vyleštěných bot, kravaty a perfektně padnoucího obleku. Posuzují podle toho i nového obchodního partnera. Jsou známí intenzivním tlakem na nízké ceny, které jsou jedny z nejnižších v rámci zemí EU. Ital nikdy nepřijme první nabídku. Čeká se, že si necháte prostor pro slevu. V případě, že to neuděláte, Ital vás bude považovat za špatného obchodníka a obchodu s vámi se vyhne. Nepodceňujte čas strávený na přípravě svých marketingových materiálů a webových stránek alespoň v angličtině, ideálně v italštině. V Itálii je potřeba mít připravenou přesnou, stručnou, kvalitně zpracovanou a originální firemní prezentaci, která zaujme. Katalogy a propagační materiály je nutné mít v dobré kvalitě, přehledné, nezahlcené textem.

4.4 Komunikace

Zvyklosti v obchodním společenském styku v Itálii se příliš neliší od zvyklostí v ČR. Obchodníci v Itálii oceňují rychlou odpověď na své dotazy a očekávají, že na jejich korespondenci bude reagováno alespoň potvrzením o přijetí. Ze strany italských partnerů je pak třeba počítat s občasnou prodlevou. Ve srovnání s Čechy přecházejí Italové rychleji do neformálního oslovení jménem a do tykání. Nieméně první kontakty jsou zpravidla formální, přičemž Italové dbají na používání akademických titulů (u vysokoškoláků je tradiční oslovení “Dottore” v případě absolventů technických škol “Ingegnere”) a pracovních funkcí, jimiž se odlišuje hierarchické postavení pracovníků firem (např. Direttore nebo Presidente). Vyhněte se konfliktním tématům jako je politická či ekonomická situace. Naopak Italové ocení kladné poznámky o italském umění, kultuře, stylu, fotbalu, kuchyni nebo hudbě. Oficiálním jazykem Itálie je italština a její znalost je očekávána a je pro úspěch jednání nezbytná. Italové ocení, pokud je ve firmě někdo, s kým mohou komunikovat ve svém jazyce. Ve větších firmách s mezinárodním přesahem lze narazit na znalost angličtiny. U hranic s Rakouskem a Německem je rozšířená němčina, u francouzských hranic pak francouzština. Běžná pracovní doba v Itálii začíná kolem 9 hod do 13 hod, následuje polední přestávka, a pokračuje od 14:30 do 17:30 -19 hod. Z důvodu takřka celostátních dovolených bývají v srpnu uzavřeny velké průmyslové podniky, úřady, obchodní domy a různé provozovny služeb občanům. V mnohých soukromých podnicích a menších obchodech je otevírací doba omezená.

4.5 Doporučení

Doporučujeme se seznámit velmi podrobně s italským trhem, který je poměrně nasycen a se specifiky jednotlivých regionů. Vzhledem k regionálním rozdílům je potřeba zvážit, kde se může výrobek či nabízená služba uplatnit. Je třeba vyzdvihnout kvality nabízeného produktu. Pro začátek je strategické využít služeb obchodních zástupců, kteří jsou znalí místních trhů a jsou napojeni na odběratele. Obchodní zástupce hraje v italské ekonomice klíčovou roli a podle odhadů Národní federace asociací obchodních agentů a reprezentantů (zkr. FNAARC) dosahuje objem kontraktů uzavřených díky činnosti obchodních zástupců až 70 % HDP. Vhodného obchodního zástupce lze vyhledat podle druhu výrobku buď na stránkách jedné z největších agentur Agent 321 či se zúčastnit veletrhu obchodních zástupců. Detailnější informace může českým firmám poskytnout zahraniční kancelář CzechTrade v Miláně nebo ekonomický úsek Velvyslanectví ČR v Římě.

4.6 Státní svátky

Seznam státních svátků

1. ledna – Nový rok

6. ledna – Tři králové Velikonoční pondělí

25. dubna – Den osvobození

1. května – Svátek práce

2. června – Vznik Italské republiky

15. srpna – Nanebevstoupení

1. listopad – Všech svatých

8. prosince – Neposkvrněné početí

25. a 26. prosince – vánoční svátky

V jednotlivých italských městech se slaví dále církevní svátky zasvěcené patronům daného města (pracovní činnost omezena, úřady uzavřeny):

Milán – sv. Ambrož – 7. prosince

Florence – sv. Jan – 24. června

Řím – sv. Petr a sv. Pavel – 29. června

Neapol – sv. Gennaro – 19. září

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

České firmy, které mají zájem o vstup na italský trh, by měly nejprve zacílit na konkrétní region, provést průzkum trhu a analýzu podmínek uplatnění výrobků na trhu. Vývozní firmy by měly provést předběžné cenové kalkulace a objektivní porovnání s nabídkou konkurence. Pro Itálii je typický výskyt průmyslových klastrů, v rámci kterých se koncentrují jednotlivá odvětví. Italský trh je v řadě oborů zcela zaplněn a nové produkty mají šanci na uplatnění zpravidla tehdy, je-li při jejich prodeji nabízena nižší než obvyklá cena, nebo má-li takový produkt výjimečné technické parametry. Rychlost a přesnost dodávky dle sjednaných podmínek je samozřejmostí. Italové vyvíjejí velký tlak na cenu, hledají levnější dodávky z mimoevropských států, či dislokují výrobu mimo apeninský poloostrov. V důsledku pandemie se však u strategických sektorů zvažuje podpora návratu výroby zpět do Itálie, či země EU. Často převažuje italské povědomí o levném českém zboží. Je třeba se na jednání o obchodních podmínkách řádně připravit a nechat si prostor pro dodatečnou slevu. V praxi je velmi běžné, že italské společnosti neuznávají prodejní podmínky českého dodavatele a trvají na vlastních. Je velmi důležité, aby české firmy trvaly především na částečné, či úplné platbě zboží předem. Obvyklé ceny na italském trhu v řadě komodit si lze ověřit – např. milánská obchodní komora pravidelně vydává souhrnný materiál, který obsahuje velkoobchodní cenové indikace pro vybrané druhy zboží. Pro prosazení výrobků je vhodné využít více cest současně: sledovat veletržní akce – účastnit se jako návštěvník nebo vystavovatel a využít informací, oborových studií, seznamů členů a aktualit publikovaných podnikatelskými asociacemi – např. informace o cenách nemovitostí, surovin a výrobků ve velkoobchodě on-line za poplatek nabízí milánská obchodní komora. V oblasti potravinářského i nepotravinářského maloobchodu v Itálii mají oproti většině dalších zemí EU dosud významný podíl malé nezávislé obchody. Mezi hlavní prodejní řetězce v Itálii patří Coop, Conad, Eurospin, Billa, Bric, Carrefour, Colmar, Crai, Despar, Decathlon, Esselunga, Emmelunga, Gigante, IKEA, Iper, Lidl, Leroy Merlin, Pam, Rinascente a Selex. Při uzavírání obchodních kontraktů, z hlediska prevence případných budoucích sporů, je v zájmu obou partnerů uzavírat veškeré zakázky písemnou formou. Pro daný kontrakt jsou určující tzv. všeobecné podmínky, na nichž se obchodní partneři vzájemně dohodnou. Je vhodné je sepsat písemně (tato praxe je obvyklá zejména u standardních komodit či služeb – podmínky se uvádí drobným písmem na zadní stranu kontraktu). Na takto specifikované podmínky se lze v případě sporu odvolat. Je třeba mít na zřeteli, že Itálie se skládá z dvaceti regionů, které jsou jeden od druhého velmi odlišné. Jen velmi malý zlomek velkých společností pokrývá svou distribuční síť celý apeninský poloostrov. Vzhledem k odlišnosti jednotlivých regionů je také pravděpodobné, že české výrobky (týká se především spotřebního zboží, potravin) nebudou vhodné pro všechny regiony. Pro Itálii je charakteristické velké množství malých a středních průmyslových podniků, ve vnitřním obchodě často rodinných. Pro velké rozdíly hospodářské vyspělosti severní a jižní části země je taktické navazovat první obchodní kontakty, provádět průzkum trhu (zejména na veletrzích) a vyhledávat obchodní zástupce především na severu Itálie. Z těchto důvodů je dobré si vytipovat na začátek jeden, dva regiony a organizovat prodej formou výhradního/nevýhradního dovozce či obchodního zástupce. Pro jih je žádoucí vyhledat si zástupce se znalostí místních poměrů. K prosazování českého zboží v italských regionech pomáhají mj. proexportní akce MZV ČR, Hospodářské komory ČR a agentury CzechTrade. Četné semináře, prezentace a podnikatelské mise do Itálie pořádané Velvyslanectvím ČR v Římě společně s Generálním konzulátem v Miláně a zahraniční kanceláří CzechTrade v Miláně mají své nezastupitelné místo při rozvíjení bilaterální spolupráce a při „otevírání dveří“ českým výrobcům a exportérům.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Přes veškeré úsilí o zjednodušení procedur zůstává založení společnosti v Itálii poměrně komplikovanou a časově náročnou záležitostí. Zejména pro cizince. Podnikatelé zakládající společnost se mohou obrátit na daňové, finanční a podnikové poradce (it. “dottore commercialista”), kteří se touto problematikou profesionálně zabývají. K založení společnosti je však možné využít i služeb notáře, nebo advokátní kanceláře. Na webu Velvyslanectví ČR v Římě lze nalézt kontakty na právní kanceláře s česko-italskou zkušeností, z nichž některé mají pobočku i v ČR. Při založení obchodní společnosti je mimo jiné nezbytné zapsání do obchodního rejstříku vedeného místní obchodní komorou (Registro Imprese). Některé velké obchodní komory (členství je pro všechny firmy v Itálii povinné) mají pro cizince specializované přepážky. Pobočky (it. sede secondaria) mohou v Itálii existovat, aniž by bylo nutné zakládat samostatné právní jednotky. Lze je financovat prostřednictvím běžného účtu mateřského podniku, který také jmenuje ředitele a právního představitele pobočky. I zde však je třeba registrovat jednotku u příslušné obchodní komory.

Hlavní právní formy italských obchodních společností

Akciová společnost/Società per azioni (S.p.A.): stanovy musí mít formu veřejného dokumentu a obsahovat předmět podnikání, výši upsaného a zaplaceného základního jmění, jména a pravomoci statutárního, vrcholného a dozorčího orgánu, atd. Minimální základní jmění je 120.000 EUR. Založit ji mohou minimálně dva společníci.

Společnost s ručením omezeným/Società a responsabilità limitata (S.r.l.): Minimální základní jmění je 10.000 EUR. Podmínky pro založení jsou obdobné jako u akciové společnosti, při založení musí být alespoň dva společníci. Jedná se o nejrozšířenější formu, která spojuje výhody kapitálových a osobních obchodních společností.

Veřejná obchodní společnost/Società in nome collettivo (S.n.c.): tvoří ji většinou dva nebo více společníků, kteří ručí za závazky společnosti neomezeně celým svým majetkem.

Komanditní společnost /Società in accomandita semplice (S.a.s.): komplementáři ručí společně a nerozdílně, řídí a zastupují společnost, komanditisté ručí jen do výše svého splaceného podílu.

Komanditní společnost na akcie/Società in accomandita per azioni (S.a.p.A.): kombinací komanditní a akciové společnosti. Individuální podnik, firma jednotlivce/lavoratore autonomo: je velmi běžnou formou podnikání, jejíž náležitostí je zápis do obchodního rejstříku u obchodní komory v místě působení.

5.3 Marketing a komunikace

Propagace výrobků či služeb formou inzerce v tisku je běžná. Inzerce zboží se provádí i rozesláním prospektů. Využit se dají billboardy nebo reklamní vysílání v rozhlasu a televizi. Běžná je také reklama na internetu a sociálních sítích. Oblast sdělovacích prostředků je v Itálii velmi rozsáhlá a pestrá. Vedle mnoha periodik s distribucí po celé zemi (např. ekonomický deník *Il Sole 24 Ore*, dále pak *Corriere della Sera*, *Il Messaggero*, *La Stampa*, *La Repubblica*) existují stovky větších či menších lokálních tiskovin a dalších médií, jako jsou televizní a rozhlasové stanice. Ve velkých městech jsou distribuovány zdarma maloformátové deníky *Metro* (obdobně jako v ČR), *Leggo* a *City*. K distribuci těchto tiskovin jsou využívány zejména prostory zastávek a stanic v městské hromadné dopravě. Propagace ve sdělovacích prostředcích sice může ovlivnit veřejné mínění, ale jedná se o poměrně nákladnou formu reklamy. Účinnou alternativou je prezentace na mezinárodních nebo lokálních veletrzích a výstavách, které jsou v Itálii velmi početné. Propagace by měla být v italském jazyce. Mezi přední PR agentury patří *Alkemy*, *Marketing Italia*, *Caffeina*, *AQuest* a *We Are Social*. Nejvýznamnější HR agentury v Itálii jsou *Randstad*, *Adecco*, *In Job*, *Gi Group*, a *Manpower*.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Ochrana práv duševního vlastnictví v Itálii odpovídá standardům zemí EU. Při pouličním stánkovém prodeji je však možné se setkat s kopiemi spotřebního zboží známých značek. Ochrana duševního vlastnictví je v Itálii upravena zákonem č. 30 z 10. února 2005 „Kodex průmyslového vlastnictví“. Vedením agendy ochrany duševního vlastnictví je pověřeno Ministerstvo hospodářského rozvoje Itálie.

5.5 Trh veřejných zakázek

Italská pravidla nákupů veřejného sektoru odpovídají pravidlům jednotného vnitřního trhu EU a pravidlům GATT. Veřejné zakázky se realizují na vládní i na regionální úrovni, přičemž objemy zakázek místních samospráv mohou někdy převyšovat objemy vládních nákupů, což souvisí s rostoucí mírou fiskálního federalismu.

Zadavatel může požadovat předložení dokladů o tom, že dodavatel:

- je registrován v obchodním rejstříku
- má potřebné finanční prostředky a ekonomickou kapacitu
- má potřebnou technickou kapacitu

Dále mohou zadavatelé žádat o bankovní vyjádření, nebo o předložení obchodní bilance nebo výkazu celkového obratu za poslední tři roky. Vyžadují se i certifikáty o bezdlužnosti vůči správě sociálního zabezpečení a vůči finančnímu úřadu. Veřejné tendry jsou publikovány v úředních listech: Úřední věstník Itálie (GazzettaUfficiale Italiana), Úřední regionální věstníky (le Gazzette Ufficiali Regionali) a v italských denících nebo technických časopisech, které o vypsání tendrech informují v rámci běžné inzerce. Současně jsou zasílány dopisy vybraným dodavatelům s podrobnostmi soutěže. Nabídky do veřejných soutěží musí být podány v italském jazyce, jde-li o německy nebo francouzsky mluvící autonomní region, lze je podat i v těchto dvou dalších jazycích. Sledováním vyhlášených tendrů se zabývá v celostátním měřítku firma TELEMAT, která vede aktualizované databáze nově vyhlášených tendrů a výsledků výběrových řízení. Výrobci jednotlivých komponentů se tak mohou obrátit např. na vítěze tendru na stavbu nemocnice, kterému mohou nabídnout své výrobky jako subdodavatelé. Přehled vypsání veřejných zakázek např. ve zdravotnictví je k dispozici na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví Itálie. Další soukromou společností, která mimo jiné nabízí poradenství potenciálním účastníkům tendrů v oblasti zdravotnictví, je např. Sanità Appalti, na jejích webových stránkách lze nalézt kompletní přehled vypsání tendrů v Itálii a Infoplus, která se v programu Salus specializuje na tendry ve zdravotnictví. Podíl zahraničních společností, které se úspěšně účastní tendrů v Itálii, se odhaduje na relativně malý. Italská kultura klade velký důraz na osobní vztahy a to platí i v podnikání, což může ovlivnit i výsledky některých výběrových řízení. Tuto nevýhodu mohou zahraniční společnosti kompenzovat nalezením vhodného lokálního partnera. Některé velké společnosti vedou registr dodavatelů a vypisované tendry jsou určeny pouze pro tyto registrované subjekty, do kterých se zpravidla mohou přihlásit i zahraniční firmy.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Kupní smlouvy mezi českými a italskými podnikatelskými subjekty se doporučuje uzavírat písemně kvůli minimalizaci případných sporů. Jakékoliv závady zboží nebo reklamace je odběratel povinen ohlásit prodejci včas – zpravidla do osmi dnů po jejich zjištění, a to písemně. Reklamace by měla být uznána rovněž písemně. Nárok se promlčuje po uplynutí jednoho roku od předání zboží. Součástí smlouvy mezi dodavatelem a odběratelem by mělo být určení příslušného práva (českého nebo italského), podle něhož se budou řídit náležitosti smlouvy, případně arbitrů, kteří budou spory řešit. Veškeré spory při neurčení této podmínky se řeší podle mezinárodního práva soukromého. Z důvodu obtížné vymahatelnosti práva prostřednictvím italské justice, způsobené značnou délkou soudních řízení v Itálii, se nabízí řešení obchodních sporů formou arbitráže. Rizikem rozhodčího řízení je však samozřejmě následná nemožnost uplatnění opravných prostředků (odvolání se proti rozhodnutí). Při dojednávání obchodních kontraktů s italskými partnery se doporučuje dobře ošetřit platební podmínky a zvláště u nových partnerů žádat záruky. Vzhledem k výskytu organizovaného zločinu mohou být rizika obchodování s firmami z jižních regionů vyšší. Z toho vyplývají například rizika při účtování a hrazení DPH v intrakomunitárním obchodě v EU atd. Před uzavíráním obchodních kontraktů je možné si vyžádat za úplaty u obchodních komor informace o potenciálním obchodním partnerovi. Ověření bonity klienta je také standardní službou, kterou poskytuje kancelář CzechTrade v Miláně.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Občan ČR může vstupovat a pobývat na území ostatních členských států EU bez zvláštních omezení, a to pouze na základě platného cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti. Je nezbytné, aby byli nezletilí cestující vybaveni vlastním cestovním dokladem. Při pobytu delším než tři měsíce je zapotřebí se přihlásit k pobytu na příslušném městském úřadu dle místa pobytu (tzv. Ufficio anagrafe). Podrobné a aktualizované informace lze nalézt na webových stránkách italské policie: www.poliziadistato.it. Pro pobyty kratší tři měsíců se nevyžadují žádné formality. Jako cestovní doklad je vedle cestovního pasu možné používat i občanské průkazy typu identifikační karty, vydané po roce 1993, tzn. od vzniku ČR. U řidičů se vyžaduje technický průkaz vozidla, řidičský průkaz a zelená karta. Očkovací průkaz je nutný pro domácí zvířata, stáří vakcinace v rozmezí 12 – 20 dnů. Za použití dálnic se vybírá mýtné (pro orientaci je možno uvést, že úsek Brennerský průsmyk – Řím stojí cca 60 EUR). Dálnice v jižním směru od Salerna, v Kalábrii, Apulii a Sicílii nejsou zpoplatňovány. Ceny benzínu a motorové nafty patří k nejvyšším v Evropě. Při parkování je vhodné používat centrální záchytná parkoviště na okraji velkoměst, v centru se parkuje obtížně. Doprava po železnici je dražší než doprava autobusy. Jízdenky na městskou dopravu je třeba zakoupit předem, všechny zastávky jsou na znamení. Před cestou do Itálie bývá vhodné si zjistit, zda právě neprobíhá nebo se nechystá stávka (letištního personálu, železniční a autobusové dopravy, prodejců pohonných hmot atd.). Informace o probíhajících stávkách lze nalézt na stránkách italského ministerstva dopravy.

Hl. město Řím – doprava z letiště do centra a zpět: Autobusem: Z letiště Fiumicino je doprava zabezpečena několika autobusovými linkami. Nejvyužívanější jsou modré autobusy společnosti Cotral, Terravision nebo SIT SHUTTLE. Z letiště Ciampino do centra města je možné využít autobusy Atral, Terravision a SIT SHUTTLE. Vlákem: z římského letiště Fiumicino (nazývané též Aeroporto Leonardo da Vinci) jezdí každých 30 minut vlak Leonardo Express.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Specifikum zaměstnávání místních sil, ale i cizinců v Itálii vyplývá zejména ze silného postavení odborů. Italské odborové centrály vyjednávají kolektivní smlouvy, které jsou platné pro celý sektor a daný druh vykonávané práce a týkají se i pracovních podmínek cizinců v Itálii. Součástí kolektivních smluv jsou sjednané limity na práci bez přestávky, minimální mzdy atd. Průměrná měsíční mzda je velmi rozdílná na severu Itálie a jihu Itálie. S touto problematikou souvisí i vysílání českých zaměstnanců firmami sídlících v ČR do Itálie k přechodnému výkonu práce při dodržení pravidel v oblasti sociálního zabezpečení. V tomto smyslu je na italské straně kompetentní Italská správa sociálního zabezpečení (INPS), která v souladu s komunitárními pravidly vydává pokyny. Na české straně je partnerskou institucí INPS Česká správa sociálního zabezpečení, která rovněž poskytuje potřebné informace týkající se problematiky vysílání českých zaměstnanců k výkonu práce do zahraničí. Pokud máte v úmyslu v Itálii pracovat nebo pobývat déle než 3 měsíce, potřebujete získat „číslo sociálního zabezpečení“, italsky „codice fiscale“. O číslo se žádá na místním finančním úřadu – „Agenziadelle Entrate“. Zdravotní pojištění: Podle místa pobytu se zaregistrujete na příslušné pobočce zdravotní pojišťovny ASL (Azienda Sanitaria Locale) a získáte zdravotní průkaz. Důležité je určení daňové příslušnosti (daňové rezidence) a určení rozsahu zdanění v daném státě. Pokud dojde k situaci, že si dva státy dělají nárok na zdanění jednoho příjmu (a to například na základě bydliště v jednom státu a pracovního výkonu v druhém státu), použije se v tomto případě bilaterální smlouva o zamezení dvojího zdanění, která je mezi těmito státy uzavřena. Český daňový rezident, tj. poplatník s neomezenou daňovou povinností, je ten, který má na území ČR „bydliště“ nebo se zde „obvykle zdržuje“ (alespoň 183 dnů v příslušném roce). Daňová povinnost se vztahuje nejen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, ale i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Mezi Českou republikou a Itálií platí od roku 1984 bilaterální dohoda o zamezení dvojího zdanění č. 17/1985 Sb. – zde ke stažení. Pro vyloučení dvojího zdanění se podle této dohody použije metoda vynětí. Občané ČR mohou od 27.7.2006 na území Itálie pracovat bez pracovního povolení. Další informace lze nalézt na stránkách Ministerstva práce asociálních věcí ČR.

5.9 Veletrhy a akce

V Itálii se každoročně koná několik stovek veletrhů, kterých se účastní přibližně 200 000 vystavovatelů a 20 milionů návštěvníků. Italské veletrhy přinášejí obchody v hodnotě 60 mld. EUR, což představuje 50 % vývozu společností, které se jich účastní.

Seznamy výstav a veletrhů v Itálii lze nalézt na následujících webových stránkách:

Comitato Fiere Industria CFI (Výbor průmyslových veletrhů) (italsky, anglicky)

Associazione Esposizioni e Fiere Italiane (Sdružení italských výstav a veletrhů) (italsky, anglicky, čínsky, rusky, španělsky, francouzsky, portugalsky, německy, arabsky)

Fiera Milano (Milánský veletrh), (italsky, anglicky, česky)

Na serveru www.all.biz (mezinárodní rejstřík firem, zboží, služeb a informací pro podnikatele v několika jazykových mutacích) lze nalézt také přehled veletrhů v Itálii, česky.

Informace o plánovaných oficiálních účastech ČR na výstavách a veletrzích v zahraničí lze nalézt na [stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu ČR](#), dále lze informace o veletrzích s plánovanou českou účastí najít na stránkách www.businessinfo.cz v sekci zahraniční obchod – Itálie. Společnou účast českých firem rovněž organizují CzechTrade Milán společně s ekonomickým úsekem Velvyslanectví ČR v Římě.

Mezi nejdůležitější veletrhy v Itálii patří nábytkářský veletrh Salone Internazionale del Mobile, veletrh pro nadšence a profesionály v oblasti nábytku, který se obvykle koná na začátku dubna v Miláně. Veletrh Smau věnovaný technologickým inovacím a IT (informačním technologiím). Veletrh White věnovaný módě a nejnovějším trendům. Dalším městem, kde se konají zajímavé veletrhy, je Parma kde se konají veletrhy Mercanteinfiera, věnovaný starožitnostem, který se koná dvakrát ročně v březnu a v září/říjnu. Cibus, jedna z nejvýznamnějších světových akcí v potravinářském odvětví, která se koná v květnu. Ve Veroně se konají Cosmo Bike Show, veletrh zaměřený na jízdní kola. Vinitaly, významná akce věnovaná vinařskému sektoru, která se koná na začátku dubna. V Rimini se konají Rimini Wellnes, věnovaný fitness, který se koná každoročně na začátku června. Music Inside Rimini, veletrh věnovaný sektoru hudby. V Bologni se koná také řada významných veletrhů, např. kosmetický Cosmoprof.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Římě

Via dei Gracchi 322, 00 192 Roma

Tel. 0039/06 360 957 1 (ústředna)

Ekonomický úsek: 0039/06 360 957 29 nebo 30

E-mail ekonomického úseku: commerce_rome@mzv.cz

E-mail velvyslanectví: rome@embassy.mzv.cz

Mimo pracovní dobu – konzulární pohotovost 0039/335 310 450

Web: www.mzv.cz/rome

Generální konzulát Milán

Via Giovanni Battista Morgagni 20, 20 129

Milano Telefon: +39 02 3650 9000

Email: milano@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/milan

Honorární konzuláty ČR v Itálii

CzechTrade – zahraniční kancelář MPO ČR

Marek Atanasčev – vedoucí zahraniční kanceláře

Tel. 0039/02 29532109

E-mail milano@czechtrade.cz

Web: <http://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/evropa/italie/>, www.czechtradeoffices.com

CzechTourism

Tel. 0039/02 742 01 626

E-mail: info-it@czechtourism.com

Web: www.czechtourism.cz, www.turismoceco.it

České centrum Milán

Tel. 0039/02 29411242

E-mail ccmilan@czech.cz

Web: <http://milano.czechcentres.cz/cs/zastoupeni-cr/>

České centrum Řím

T: +39 06 36 09 57 37 M: +39 329 8026474

Web: <http://rome.czechcentres.cz>

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Karabiníci: 112

Policie: 113

Hasiči: 115

První pomoc: 118

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Národní agentura pro podporu investic a rozvoj firem (Invitalia): www.invitalia.it

Obchodní rejstřík Itálie: www.registroimprese.it

Úřad vlády: www.governo.it

Poslanecká sněmovna: www.camera.it

Senát: www.senato.it

Úřad pro ochranu hosp. soutěže: www.agcm.it

Italský statistický úřad (ISTAT): www.istat.it

Italské pošty: www.poste.it

Adresy vybraných ministerstev:

Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce, MAECI – Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale (hovorově „Farnesina“ nebo také „Esteri“) www.esteri.it

Ministerstvo hospodářství a financí, MEF – Ministero dell'Economia e delle Finanze www.mef.gov.it

Ministerstvo pro podniky a Made in Italy, Ministero per imprese a made in Italy <https://www.mimit.gov.it/it/>

Ministerstvo pro dopravu a infrastrukturu – Ministero delle Infrastrutture e dei trasporti www.mit.gov.it

Ministerstvo zemědělství, potravinářské soběstačnosti a lesů - Ministero dell'Agricoltura, sovranita alimentare e delle Foreste www.politicheagricole.it

Adresy některých deníků:

IL SOLE 24 ORE (hlavní ekonomický deník v Itálii, majitel: Generální konfederace italského průmyslu) www.ilsole24ore.com

MILANO FINANZA (další významný ekonomický deník v Itálii, se zaměřením na finanční trhy) www.milanofinanza.it

LA REPUBBLICA www.repubblica.it

Internetové adresy italských regionů:

Valle d'Aosta: www.regione.vda.it

Veneto: www.regione.veneto.it

Emilia Romagna: www.regione.emilia-romagna.it

Friuli-Venezia-Giulia: www.regione.fvg.it, www.madeinfriuli.com, www.friulionline.com

Liguria: www.regione.liguria.it

Lombardia: www.regione.lombardia.it

Piemonte: www.regione.piemonte.it

Toscana: www.regione.toscana.it

Trentino-Alto Adige: www.regione.taa.it, www.provinz.bz.it

Abruzzo: www.regione.abruzzo.it

Basilicata: www.regione.basilicata.it

Calabria: www.regione.calabria.it

Campania: www.regione.campania.itLazio: www.regione.lazio.it

Marche: www.regione.marche.itMolise: www.regione.molise.it

Puglia: www.regione.puglia.it

Sardegna: www.regione.sardegna.it

Sicilia: www.regione.sicilia.it

Umbria: www.regione.umbria.it